

REGIONÁLNÍ AKČNÍ PLÁN LIBERECKÉHO KRAJE

TEXTOVÁ ČÁST

Zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky a podpora podnikatelského prostředí

Zdůvodnění aktivity:

Území Libereckého kraje patří již tradičně k významným průmyslovým oblastem České republiky. Konkurenceschopnost firem je ve velké míře postavena na inovacích. Většina inovací vzniká na trzích a jsou realizovány firmami. Ekonomika založená na znalostech se odvíjí od podnikatelského a inovačního prostředí vycházejícího z funkčního inovačního systému, který v Libereckém kraji dosud brzdí slabá spolupráce a vzájemná komunikace v oblasti inovačního podnikání i podpora podnikatelských subjektů.

Zpřesnění aktivity:

- Zvyšovat podíl inovativních firem s potenciálem uspět na globálním trhu
- Rozvíjet podnikatelské a inovační prostředí v regionu
- Rozvíjet konkurenceschopnost regionu v duchu konceptu inteligentní specializace
- Podpora začínajících podnikatelů

Podpora vědy, výzkumu a zavádění inovací

Zdůvodnění aktivity:

Výzkum a vývoj hrají stále významnější roli v konkurenceschopnosti regionu. Nové poznatky a technologie umožňují vyrábět efektivněji a rovněž jsou základem pro vznik nových podniků a nových pracovních míst. Proto je třeba podporovat výzkumné a vývojové aktivity a usilovat o jejich maximální praktickou aplikaci. Z tohoto důvodu je nezbytné podporovat efektivní spolupráci výzkumných subjektů s produkční sférou. V Libereckém kraji se výzkum a vývoj tradičně opírá zejména o spolupráci subjektů s Technickou univerzitou Liberec, ale je potřeba vytvořit podmínky a nastavit spolupráci i s dalšími potenciálními subjekty s výzkumnými pracovišti v regionu.

Zpřesnění aktivity:

- Zvyšovat kvalitu výzkumu v regionálním i nadregionálním kontextu
- Zvýšit intenzitu a účinnost spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích a rozvoj lidských zdrojů a meziresortních kooperací pro inovace a podnikání
- Zvyšování kvality vzdělávání na vysokých školách

Rozvoj cestovního ruchu jako významného sektoru ekonomiky kraje

Zdůvodnění aktivity:

Přírodní a krajinné podmínky cestovního ruchu v Libereckém kraji jsou výjimečně příznivé. Geomorfologicky pestré, hornaté a zalesněné území vytváří optimální podmínky pro rozvoj řady forem cestovního ruchu s vhodnými terény pro sjezdové a běžecké lyžování, pěší i cykloturistiku a jiné přírodní aktivity a pobytovou rekreaci u vody. Množství památek v území řadí Liberecký kraj mezi nejvýznamnější v rámci ČR.

Pro cestovní ruch v Libereckém kraji má značný význam i jeho příhraniční poloha, kdy kraj sousedí s Německem a Polskem.

Z hlediska druhů cestovního ruchu je nabídka velice široká pro formy aktivní, poznávací i pobytové klidové. Rezervy jsou ve využívání potenciálu venkovského prostoru.

Podpora rozvoje CR je optimální formou rozvoje pro oblasti s hospodářskými problémy, které mají vysokou atraktivitou přírodních a kulturních hodnot. Vzhledem k dodržení zásad udržitelného rozvoje je nutné především podporovat a rozvíjet šetrný cestovní ruch, který minimalizuje vlivy nežádoucích aktivit na uživatele území a životní prostředí. V maximální možné míře je využíván místní potenciál a zdroje (suroviny, lidé, tradice, kultura) a dochází postupně k přirozenému rozvoji území při udržení příznivého prostředí i vztahů místních komunit.

V některých atraktivních částech kraje není dostatečně vybudovaná infrastruktura cestovního ruchu nebo je nedostatečná její kvalita. V nejčastějších případech se jedná především o nízkou kapacitu zařízení, jejich výraznou

zastaralost a v některých částech kraje infrastrukturu chybějící. Proto je velmi důležité se zaměřit na podporu nové infrastruktury a zkvalitňování stávající základní a doprovodné infrastruktury ve vhodných lokalitách.

Samotné vybudování základní a doprovodné infrastruktury cestovního ruchu by nic neznamenalo bez paralelního rozvoje turistických produktů, marketingového systému a vzájemné spolupráce všech dotčených subjektů cestovního ruchu. V posledních letech se v některých atraktivních lokalitách kraje (Krkonose, Český ráj, Jizerské hory ...) začala vytvářet aktivní turistická organizační struktura. Její budování a fungování je ale stále nedostatečné a je třeba v této činnosti pokračovat nejlépe pod koordinujícím vedením kraje. K tomu by měla sloužit různá sdružení cestovního ruchu na všech úrovních, která v současnosti většinou ve střediscích cestovního ruchu chybí nebo jejich aktivita není příliš efektivní. Neoddělitelnou součástí rozvoje cestovního ruchu je také průběžná podpora vzdělávání lidských zdrojů.

Zpřesnění aktivity:

- Vytvářet a propagovat konkurenceschopnou turistickou nabídku
- Zkvalitnění a rozšíření infrastruktury a služeb cestovního ruchu

Podpora celoživotního učení s důrazem na kvalitu života

Zdůvodnění aktivity:

Vzhledem k nepříznivým trendům demografického vývoje a skutečnosti, že roste podíl rodin s dětmi v nižších příjmových kategoriích a počty neúplných rodin, patří k nejzranitelnějším skupinám děti, mládež a mladí dospělí. Většího významu tak nabývá budování infrastruktury pro další vzdělávání, tělovýchovu, sport a aktivní využívání volného času.

V souvislosti s poklesem počtu narozených dětí v průběhu 90. let dochází na počátku 21. století k poklesu počtu žáků na školách, což vyvolává nutnost optimalizace počtu škol a jejich vzdělávací nabídky při zachování dostačující šíře jejich zaměření. Technický stav některých škol, zejména ve venkovských oblastech kraje, není příliš dobrý, podobně jako jejich vybavenost. Dalším problémem je nedostatek kvalifikovaných pedagogů, především pro výuku cizích jazyků a informačních technologií. Chybí provázanost struktury studijních oborů a požadavků trhu práce, takže se v některých oborech objevuje poměrně vysoká nezaměstnanost absolventů, v jiných je absolventů nedostatek (zejména technické obory). Velký význam má (dosud však jen slabá) spolupráce škol a zaměstnavatelů, která umožňuje kvalitnější přípravu žáků či studentů na budoucí povolání. Není dostatečně rozvinut systém celoživotního učení.

Zpřesnění aktivity:

- Rozvoj systému strategického a akčního plánování rozvoje vzdělávací soustavy a dotvoření systému hodnocení kvality vzdělávání
- Realizace odborných praxí a stáží a vzdělávání pedagogů
- Spolupráce a výměna zkušeností mezi vzdělávacími institucemi navzájem
- Podpora vzdělávání v technických, přírodovědných a uměleckoprůmyslových oborech a zvyšování zájmu o ně
- Podpora tradičních řemesel, tradičních a uměleckých oborů
- Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciální vzdělávacími potřebami
- Uzpůsobení škol pro žáky se speciálními potřebami (bezbariérové úpravy)
- Zlepšování technického stavu objektů škol včetně jejich okolí
- Modernizace vybavení vzdělávacích institucí včetně nezbytných stavebních úprav
- Zkvalitnění péče o nadané a talentované žáky
- Neformální vzdělávání

Zvýšení zaměstnatelnosti a zaměstnanosti obyvatel

Zdůvodnění aktivity:

Nezaměstnaností jsou ohroženi zejména pracovníci s nedostatečnou kvalifikací, se zdravotními, věkovými či jinými handicapami. V důsledku jejich dlouhodobé nezaměstnanosti se zvyšuje riziko sociální exkluze těchto skupin obyvatelstva. Ke zvyšování zaměstnanosti i zaměstnatelnosti obyvatel Libereckého kraje přispívají např. rekvalifikace a další nástroje aktivní politiky zaměstnanosti (s důrazem na skupiny obyvatel znevýhodněné na trhu práce). Současný systém

rekvalifikací však nedostatečně reaguje na tendence vývoje trhu práce, jeho efektivitu mohou podpořit pravidelné průzkumy aktuální situace na trhu práce.

Zpřesnění aktivity:

- Rozvoj celoživotního kariérového poradenství
- Zapojení zaměstnavatelů do odborného vzdělávání
- Rozvoj cílených aktivit k návratu (či udržení) ohrožených skupin na trhu práce

Zajištění dostupnosti a kvality sociálních služeb

Zdůvodnění aktivity:

Sociální služby pro mnohé z nás jsou nebo mohou být významnou oporou v různých životních situacích. Představují možnost, jak naplnit některé potřeby nebo jinak napomoci lidem, kteří z nějakého důvodu nemohou či nejsou schopni si je zajistit sami. K tomu, aby sociální služby byly dostupné jak z hlediska jejich rozmanitého zaměření, tak i geografické dosažitelnosti, přispívají svým dílem samotní poskytovatelé sociálních služeb, obce, kraje i ministerstvo. Sociální služby jsou obecně součástí oblastí tzv. lidských zdrojů a úzce souvisí s demografickým vývojem obyvatelstva, bydlením, trhem práce, zaměstnaností, výchovou, vzděláváním, zdravotnictvím, kulturou, sportem, tělovýchovou a dalšími zájmovými činnostmi. Celá tato oblast vyžaduje prosazování meziresortního přístupu, spolupráce a návaznosti, a to na celostátní, regionální i místní úrovni.

Strategickým cílem rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji je v souladu s politikou sociálního začleňování EU a zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, vytváření podmínek, aby občané mohli využívat služby ve svém domácím prostředí a mohli si zachovat přirozené sociální vazby a zajištění optimální sítě sociálních služeb s důrazem na zajištění odpovídající kvality. Snaha zajistit lidská práva pro všechny bez rozdílu se projevuje od 90. let v celé naší společnosti, od místních iniciativ až po vznik nové legislativy a metodiky.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje je dokument, který zpracovává odbor sociálních věcí. Krajského úřadu Libereckého kraje a tento plán přináší již ucelený pohled na sociální služby v kraji a jsou v něm ukotveny cíle a opatření, která chceme naplnit a zrealizovat. Je snaha o nastavení transparentního způsobu financování sociálních služeb z krajských zdrojů. Pevně věříme, že i zdroje ze státního rozpočtu budou do sociálních služeb rozdělovány transparentně a systémově a budou respektovat střednědobé plány krajů. Dále je snaha, aby co nejvíce obyvatel mohlo žít ve svém přirozeném prostředí za pomoci sociálních služeb, které se poskytují v domácnosti uživatelů nebo za službami lidé dochází ambulantně. U pobytových služeb dochází k jejich transformaci, aby se co nejvíce život v těchto zařízeních přiblížil životu lidí podobného věku v přirozené komunitě.

Dostupnost a kvalita zařízení sociálních služeb se v rámci Libereckého kraje liší. Sociální služby se netýkají pouze seniorů – uživatelé těchto zařízení jsou také osoby se zdravotním postižením, osoby v tíživé sociální situaci nebo bez domova, závislé na návykových látkách, zkrátka osoby ohrožené sociálním vyloučením. Významnou měrou přispívají nyní do systému sociálních služeb služby sociální prevence, které jsou efektivnější než následná řešení vzniklých situací

Zpřesnění aktivity:

- Transformace pobytových zařízení
- Infrastruktura pro sociální služby
- Podpora výstavby a dostupnosti sociálního bydlení
- Rozvoj kvality a zvyšování dostupnosti poskytovaných sociálních služeb
- Podpora procesů plánování sociálních služeb
- Poskytování specifického vzdělávání a realizace aktivit prevence
- Zajistit pro osoby se zdravotním postižením podmínky pro integraci do společnosti a zabezpečit důstojný život seniorů
- Podporovat prarodinné vazby a související sociální služby
- Sociální podnikání

Zajištění dostupnosti a kvality zdravotní péče, podpora zdravého životního stylu

Zdůvodnění aktivity:

Dostupnost primární zdravotní péče (všeobecný praktický lékař, praktický lékař pro děti a dorost, zubní lékař) je obecně dána nařízením vlády o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb. Za dostupnost jsou principiálně odpovědní zdravotní pojišťovny, které nasmlouváním poskytovatelů zdravotních služeb vytvářejí síť zdravotnických zařízení. V poslední době začíná být pokrytí území službami všeobecných praktických lékařů, praktických lékařů pro děti a dorost a stomatologů nevyrovnaná, mohlo by dojít až k ohrožení dostupnosti této formy péče. Příčinou je stárnoucí populace praktických lékařů a nezáměr mladých nástupců zřizovat své ordinace mimo velká města.

Je nutno počítat s tím, že lůžková zdravotnická zařízení budou muset aktuálně reagovat na měnící se zdravotní stav obyvatel i vývoj vyšetřovacích a léčebných metod změnou skladby poskytovaných služeb s cílem zajistit vysokou kvalitu, bezpečnost a odpovídající dostupnost zdravotní péče.

Rezervu finančních úspor je třeba hledat především v systému primární prevence a v řízení odpovědnosti každého občana za vlastní zdraví. Rezervu je třeba dále vidět v logistice vyšetřovacích a léčebných postupů a ve spotřebě léků. K zefektivnění systému by měla přispět i možnost nákladových analýz, využití analýz vývoje zdravotního stavu obyvatel kraje a systém řízení kvality zdravotní péče.

Pro funkční rozvoj medicíny v Krajské nemocnici Liberec je zásadní rozhodnutí o kompletní modernizaci nemocnice. Pro zlepšení v oblasti poskytování péče ve specializovaných oborech v Krajské nemocnici Liberec je žádoucí vytvořit podmínky pro modernizaci přístrojového vybavení tzv. centrové péče (kardiologická, onkologická, traumatologická, cerebrovaskulární a perinatologická péče).

Další prioritou zůstává zachování, zkvalitňování a zefektivňování zdravotní péče v Nemocnici s poliklinikou Česká Lípa. Pro zkvalitnění a zefektivnění péče má význam spolupráce s dalšími lůžkovými zdravotnickými zařízeními, a to v oblasti jak medicínské, vzdělávací a vědecké, tak v oblasti strategického řízení organizací s cílem využití všech výhod vzájemné spolupráce a koordinace činností. Významným faktorem je i možnost přeshraniční spolupráce (Euroregion Nisa) s okolními státy EU.

Zpřesnění aktivity:

- Zlepšení technického stavu objektů zdravotnických zařízení
- Zlepšení vybavenosti zdravotnických zařízení přístroji a technikou
- Poskytování zdravotní péče na vysoké odborné úrovni, podpora kvalitní a bezpečné zdravotní péče
- Dlouhodobé zlepšování zdravotního stavu obyvatel

Podpora sportovních zařízení a zájmové činnosti obyvatel

Zdůvodnění aktivity:

Struktura nabídky volnočasových aktivit je v Libereckém kraji obecně poměrně pestrá, mezi jednotlivými obcemi však existují značné rozdíly – ve velkých městech bývá nabídka volnočasových aktivit širší než v malých obcích. Rozdíly jsou také v nabídce aktivit pro různé skupiny obyvatel: zatímco aktivit pro děti a mládež je relativní dostatek, senioři bývají poněkud opomíjeni. Výstavbu či modernizaci zařízení pro sportovní a volnočasové aktivity (hřiště, kluziště, bazény apod.) často limituje finanční náročnost takovéto akce.

Zpřesnění aktivity:

- Vytvořit funkční, bezpečnou a moderní sportovní infrastrukturu

Podpora kulturních zařízení a péče o kulturní a kulturně-historické dědictví

Zdůvodnění aktivity:

Liberecký kraj je regionem s množstvím kulturně-historických památek, zejména hradů, zámků a zřícenin. Řada z nich svým významem přesahuje region, některé jsou i celostátního významu (např. Bezděz, Trosky). Hodnotná je také

městská a venkovská architektura – v řadě měst a obcí byly vyhlášeny památkové rezervace či zóny. Negativním rysem je ovšem zhoršující se stavebně-technický stav četných památek a kulturních zařízení, jenž může být mj. také překážkou v rozvoji cestovního ruchu. V území působí také muzea prezentující lokální či regionální tradice a zvyky.

Zpřesnění aktivity:

- Modernizace kulturních zařízení a expozic muzeí a galerií včetně bezbariérové dostupnosti
- Zlepšování stavebně technického stavu a revitalizace památkových objektů

Zajištění dostupnosti a kvality bydlení, pracovního a veřejného prostředí

Zdůvodnění aktivity:

V rámci kraje se projevují značné rozdíly v úrovni bydlení. Venkovské obce jsou většinou hůře vybaveny službami i technickou infrastrukturou než města. Jejich špatná dopravní dostupnost a slabá vybavenost je pak jednou z příčin poklesu počtu obyvatelstva. Nízká populační velikost obcí a tím jejich nízké příjmy ze státního rozpočtu významně omezují hospodaření obcí či realizaci větších projektů. Nová bytová výstavba bytů v malých obcích se týká vesměs lokalit v zázemí větších měst (projev suburbanizace – obyvatelé měst hledají kvalitnější bydlení v zázemí). Modernizace a rekonstrukce stávajících bytů (včetně regenerace panelových sídlišť) ve městech je realizována nedostatečně. Nadále je nutné podporovat aktivity věnované zkvalitnění a využívání veřejného prostoru a bezpečnému pracovnímu prostředí.

Zpřesnění aktivity:

- Optimalizace a rekonstrukce veřejného osvětlení
- Humanizace a regenerace sídlišť
- Podpora nové výstavby a dostupnosti bydlení včetně budování potřebné technické infrastruktury
- Zvýšení bezpečnosti ve veřejných prostorech včetně prevence
- Zlepšování vzhledu veřejných prostranství a minimalizace neudržovaných veřejných ploch - revitalizace náměstí, parků, atd.

Zajištění bezpečnosti obyvatel a majetku

Zdůvodnění aktivity:

Bezpečnost majetku a obyvatel může být ohrožena v případě živelné pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, případně teroristických útoků. Pro minimalizaci jejich následků je nutná podpora preventivních opatření, všech složek integrovaného záchranného systému, rychlé informovanosti obyvatel a pomoci při odstraňování škod.

Zpřesnění aktivity:

- Modernizace a obnova technického a materiálního vybavení a infrastruktury složek krizového řízení a IZS

Průběžné zkvalitňování dopravní infrastruktury a její optimalizace

Zdůvodnění aktivity:

V Libereckém kraji se kvalita i hustota dopravních sítí v jednotlivých regionech velmi liší, proto je nezbytné se zaměřit především na jejich doplnění, optimalizaci a modernizaci. Jedná se hlavně o některé přetížené úseky silnic a úpravu neodpovídajícího technického stavu vozovek a železnic.

Liberecký kraj nemá odpovídající napojení na evropské multimodální koridory. Navrženými aktivitami budou vytvářeny podmínky pro zlepšení napojení Libereckého kraje na kontaktní úseky evropské sítě multimodálních koridorů a hlavní

silniční koridory Ústeckého, Středočeského a Královéhradeckého kraje. Bude optimalizována dopravní dostupnost města Liberce z okrajových částí území kraje.

Město Liberec jako jediné město se 100 000 obyvatel, které neleží nebo se nenachází v blízkosti hlavních železničních koridorů. Stávající stav železničních tratí neumožňuje zvýšení traťových rychlostí a tím konkurence se silniční dopravou. Návrhy směřují k posílení úlohy železniční dopravy v Libereckém kraji, zlepšení stavu železničních tratí tak, aby došlo ke zrychlení dostupnosti jednotlivých center a zlepšení dopravních vazeb (se sousedními kraji i státy) s cílem odlehčení individuální automobilové dopravě a následnému zlepšení životního prostředí.

Stále se zvyšující intenzita dopravy v kraji má velmi negativní vlivy na jeho životní prostředí, kdy po restrukturalizaci průmyslu se stává jeho největším znečišťovatelem. Ke zmírnění tohoto negativního trendu by měla napomoci mj. i dopravní opatření v oblasti infrastruktury směřující ke zlepšení technického a bezpečnostního stavu dopravně komunikačních sítí Libereckého kraje, včetně realizace opatření vedoucích ke zmírnění či odstranění negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví způsobených jejich provozováním.

Nezbytnou součástí je i budování cyklostezek, optimalizace cyklotras a dopravy v klidu v podobě kvalitně vybavených parkovacích kapacit, které v současné době mnohdy chybí hlavně v centrech měst a v některých atraktivních lokalitách cestovního ruchu. To vše by mělo probíhat bez následků a omezení pro pěší a naopak by měla být stále zvyšována jejich bezpečnost, ať už formou důrazné segregace všech typů dopravy, která je v kraji velmi zanedbaná, tak i pomocí budování stále většího počtu pěších zón ve městech nebo omezování dopravy v jejich částech. Pro zlepšení propojení oblastí, podoblastí center a středisek cestovního ruchu bezmotorovou dopravou jsou postupně realizovány a rozvíjeny projekty v rámci multifunkčních turistických koridorů (např. Nová Hřebenovka pro pěší, cyklostezka Odra – Nisa aj.).

Zpřesnění aktivity:

- Zlepšení technického stavu místních komunikací
- Zlepšení technického stavu pozemních komunikací II. a III. třídy
- Zvyšovat bezpečnost železniční, silniční, cyklistické a pěší dopravy
- Vytvářet podmínky pro bezpečnou bezmotorovou dopravu, výstavba a modernizace cyklostezek
- Řešení dopravy v klidu včetně oprav a budování chodníků a zajištění bezpečnosti silničního provozu

Optimalizace dopravních systémů včetně jejich alternativ a zlepšení dopravní obslužnosti

Zdůvodnění aktivity:

Se zvyšující se intenzitou dopravy v kraji rostou negativní vlivy na jeho životní prostředí. Ke zmírnění tohoto negativního trendu by mohlo pomoci zvýšení atraktivity veřejné dopravy a postupné zavádění ekologicky šetrných forem dopravy. Udržení a podpora veřejné hromadné dopravy, a to i v periferních oblastech kraje, je také jednou ze záruk zdravého a udržitelného rozvoje celého kraje. Snahou je i nadále pokračovat v postupném snižování počtu a následků závažných dopravních nehod, a to na úroveň ČR a vyspělých států Evropské unie (tzv. princip nulové tolerance - tolerance při porušení zákona).

Zpřesnění aktivity:

- Zvyšovat atraktivitu a spolehlivost veřejné dopravy (rozvoj integrovaných systémů veřejné dopravy)
- Podporovat rozvoj dopravních terminálů
- Vytváření podmínek pro rozvoj veřejné dopravy ve městech v elektrické trakci
- Moderní, ekologické a bezbariérové dopravní prostředky pro veřejnou dopravu
- Rozvíjet a zkvalitňovat infrastrukturu/zázemí pro veřejnou dopravu

Průběžné budování a modernizace technické infrastruktury včetně alternativních zdrojů

Zdůvodnění aktivity:

V Libereckém kraji je úroveň technické infrastruktury územně i strukturálně rozdílná. Jedná se především o rozdíly mezi městy a venkovskými oblastmi a dále také například mezi podíly napojených obyvatel (vysoké) a podíly napojených obcí (nízké) vůči průměru České republiky. Tento stav se musí postupně řešit především dobudováním chybějících typů infrastruktury (zejména splaškové kanalizace s napojením na ČOV) a modernizací jejich stávajících, již téměř dobudovaných typů (elektrická síť, plynofikace).

Území Libereckého kraje je celkově bohaté na vodní zdroje. Až na lokální výjimky, je celková jakost dodávané vody v Libereckém kraji vyhovující a zásobení vodou je kvantitativně zajištěno i do budoucího výhledu.

Z hlediska kvality zdrojů pitné vody je problematická oblast Frýdlantského výběžku, kde je voda upravována z recipientu Smědá, který vykazuje v období větších vod kolísání především v ukazatelích nerozpuštěné látky a její úprava je nákladnější. Podzemní vody jsou čerpány z kvartérních zvodní, jejichž kvalita je také často problematická. Obce v severovýchodní části Semilsku jsou zásobeny pitnou vodou z mnoha zdrojů, jejichž vydatnost je kvantitativně velmi proměnná a jakost vody je závislá na srážkách.

V posledních letech postihly Liberecký kraj povodně, které napáchaly veliké škody i díky nedostatečné protipovodňové infrastruktuře. Aby se eliminovalo riziko dalších vysokých škod, je třeba vybudovat nutná opatření a modernizovat protipovodňovou infrastrukturu včetně předpovědních a výstražných systémů.

Kanalizační síť je v Libereckém kraji vybudována nerovnoměrně a neodpovídá rozsahu vodovodní sítě, podíl připojených domácností (68,5 %) je nízký, nízký je rovněž podíl čištěných odpadních vod. Neřešeny jsou především soustředěné venkovské zdroje. Mezi jednotlivými oblastmi kraje jsou poměrně výrazné rozdíly v ukazateli počtu trvale bydlících obyvatel napojených na kanalizaci. V mnohých lokalitách je ekonomicky neefektivní vynakládat vysoké finanční prostředky na budování společných kanalizačních rozvodů pro celé území obce. Tato problematika se týká zejména horských, podhorských, venkovských oblastí se značně rozptýlenou obytnou zástavbou.

Z hlediska úspory surovin a energií je mnohdy stav nejen technické infrastruktury, ale i nemovitostí a používaných výrobních technologií, neuspokojivý.

Zpřesnění aktivity:

- Pořízení a modernizace varovných, hlásných, předpovědních a výstražných systémů varování obyvatelstva a podpora koncepční činnosti v protipovodňové ochraně
- Přírodě blízká protipovodňová opatření - výstavba, rekonstrukce a modernizace vodních děl sloužících povodňové ochraně
- Podpora realizace úsporných surovinových a energetických opatření u nemovitostí a technologií v majetku veřejných subjektů (veřejné budovy)
- Podpora realizace úsporných surovinových a energetických opatření a technologií v sektoru bydlení
- Objektivní prověřování udržitelnosti systémů centrálního zásobování teplem a jejich případná rekonstrukce a modernizace
- Zajišťování a ochrana zdrojů pitné vody, budování nových a rekonstrukce zastaralých a nevyhovujících vodovodních sítí
- Podpora a iniciace budování kanalizací a čistících zařízení odpadních vod včetně malých lokálních ČOV

Snižování škodlivých vlivů na životní prostředí a zdraví obyvatel

Zdůvodnění aktivity:

Životní prostředí a zdraví obyvatelstva negativně ovlivňují především emise znečišťujících látek do ovzduší, do vod a do horninového prostředí. I nadále je nutné podporovat snižování všech negativních emisí do prostředí, nevylučuje snižování produkce odpadů a jejich druhotné využívání.

Významné jsou staré ekologické zátěže. Jde především o území s těžbou uranové rudy v sousedství bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko, kde jsou v podzemních vodách přítomny nepolární extrahovatelné látky (NEL), chlorované uhlovodíky a těžké kovy. V území po těžbě uranu v okrese Česká Lípa v současnosti probíhá sanace, která bude probíhat ještě několik desetiletí.

Zpřesnění aktivity:

- Zajištění monitoringu a likvidace černých skládek

- Odstraňování a sanace starých ekologických zátěží, zejména v bývalém vojenském prostoru Ralsko
- Efektivní nakládání s odpady a jejich druhotné využití

Péče o krajinu, trvale udržitelné využívání krajinného a přírodního potenciálu

Zdůvodnění aktivity:

Potenciál přírody a krajiny Libereckého kraje je poměrně vysoký. Přesto nesmí být podceňována péče o krajinu, aby nedošlo k její degradaci či devastaci. S tím souvisí jak samotná ochrana přírody, tak také např. revitalizace vodních ploch.

Zpřesnění aktivity:

- Revitalizace a úpravy vodních ploch včetně zlepšování kvality vody

Posilování ekologického povědomí obyvatel

Zdůvodnění aktivity:

Liberecký kraj disponuje značným přírodním potenciálem i (na většině území kraje) poměrně kvalitním životním prostředím. Tento stav je udržitelný jednak „fyzickými“ opatřeními vedoucími ke snížení znečištění, jednak výchovou obyvatel k aktivní péči o krajinu a prostředí. Cílem ekologické výchovy a osvěty je změna chování lidí směrem k udržitelnému hospodaření, tzn. vzbudit v občanech potřebu chránit životní prostředí, ocenit přírodní a krajinné hodnoty svého okolí a aktivně využívat občanské nástroje k ochraně těchto hodnot. V Libereckém kraji je na ekologickou výchovu kladen velký důraz, zejména u dětí a mládeže – zavádí se již v mateřských školách. Ekologická výchova dětí a mládeže je realizována formou školních i mimoškolních aktivit. Dospělá populace je v tomto smyslu oslovována nevládními organizacemi.

Zpřesnění aktivity:

- Posilování ekologického povědomí obyvatel

Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce meziresortní a přeshraniční

Zdůvodnění aktivity:

V rámci úspěšnosti regionálního rozvoje Libereckého kraje je vedle „technických“ dispozic značně důležitá kvalita lidských zdrojů zejména na pozici představitelů subjektů podílejících se na rozvoji (veřejná správa, nestátní neziskové organizace, podnikatelé i občané), do čehož se promítá zejména jejich schopnost vzájemně spolupracovat. Většinu území kraje pokrývají různé svazky obcí a místní akční skupiny. Stále však existují nezařazené obce nebo naopak obce, které jsou členy mnoha uskupení najednou, čímž dochází k tříštění jejich aktivit. Hraniční poloha Libereckého kraje ho také předurčuje k čilé přeshraniční spolupráci, která existuje a stále se prohlubuje. Zastoupení Libereckého kraje v Bruselu přispívá k ještě lepší spolupráci kraje se členy Evropské unie při tvorbě a naplňování rozvojových trendů evropské regionální politiky. Velmi důležitou součástí navrženého cíle je také podpora meziresortní spolupráce, tj. podpora partnerství neziskového, soukromého a veřejného sektoru, které je nejen v rámci Libereckého kraje, ale i České republiky teprve na začátku realizace (posílení spolupráce nad projekty typu PPP – „public-private partnership“).

Zpřesnění aktivity:

- Rozvoj všestranné spolupráce, včetně posílení spolupráce meziresortní a přeshraniční a podpora nestátních neziskových organizací

Rozvoj městských a venkovských oblastí

Zdůvodnění aktivity:

V Libereckém kraji žije ve městech – sídlech se statutem města – 77,9 % obyvatel, což řadí Liberecký kraj v mezikrajském srovnání na čtvrté místo (průměr ČR je 70,2 %). Města jsou hlavními póly rozvoje daného regionu. Potýkají se však se specifickými problémy odlišnými od problémů venkovských oblastí. K úkolům, jež města musí řešit, patří např. nutnost revitalizace mnohých panelových sídlišť, segregace problematických skupin obyvatel, kriminalita, přílišné zatížení automobilovou dopravou, nedostatek parkovacích míst, rozdíly v nezaměstnanosti a sociální úrovni jednotlivých částí měst, bezdomovectví, rostoucí zájem o obytnou funkci v okrajových částech měst. Evropská unie vyžaduje v případě podpory projektů z finančních zdrojů EU, obdobně jako u regionálních projektů, tak i projektů obcí a měst, jejich soulad s místními (regionálními a lokálními) střednědobými strategickými rozvojovými dokumenty daných lokalit. Je nutné, aby tyto dokumenty odrážely aktuální stav jejich rozvojového potenciálu. Z toho vyplývá pro městské oblasti doporučení tvorby či aktualizace svých strategických rozvojových dokumentů (strategií rozvoje, programů rozvoje, integrovaných rozvojových plánů atd.).

Cílem opatření je udržitelný rozvoj venkova v souladu s principy Agendy 21 a praktické směřování rozvoje venkova tak, jak je rozpracováno v programových dokumentech Evropské unie, se zohledněním místních specifik jak na straně potřeb, tak na straně zdrojů.

Mezi obvyklé požadavky rozvoje venkova patří: multifunkční zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství, zajištění pracovních míst na venkově, péče o krajinu a krajinný ráz včetně zajištění ekologické stability a posilování biodiverzity, zajištění základních potřeb lidí žijících na venkově co nejlíže jejich trvalému bydlišti (vzdělání, lékařská péče, komunikace, sociální potřeby atd.), posílení vztahu venkovských obyvatel k místnímu regionu, zvyšování jejich účasti na správě věcí veřejných apod.

Venkov Libereckého kraje by měl být nejen prostorem ve smyslu technickém, ekonomickém či přírodovědném, ale také místem života lidí, místem setkávání a budování vztahů. Bylo prokázáno, že tam, kde existuje pestrá a pevná síť lidských vztahů, kde se lidé setkávají nejen pracovně a úředně, ale také sousedsky, při odpočinku, sportu a zábavě, kde sdílejí starost o společný prostor – obec, v níž žijí a vychovávají svoje děti, kde uplatňují své zájmy, obhajují je a uvádějí v život, jsou vytvořeny dobré předpoklady pro udržitelný rozvoj obce. Lidé jsou schopni společně formulovat své představy, čelit problémům a spolupracovat při naplňování společných cílů. Uvědomují si nejen své potřeby, ale také své zdroje a svou sílu.

Zpřesnění aktivity:

- Zajištění kvalitní vybavenosti veřejnými službami
- Podpora rozvoje lokálních ekonomik a občanské společnosti s využitím místního potenciálu

Koncepční řízení rozvoje

Zdůvodnění aktivity:

Koncepční řízení rozvoje je základem optimálního využití území. Při plánování a realizaci jakýchkoliv rozvojových aktivit je vždy nutné zajistit provázanost a soulad koncepčních dokumentů v hierarchii územní i rezortní, tzn. soulad cílů rozvoje kraje s republikovými a evropskými dokumenty, se strategickými dokumenty mikroregionů, svazků obcí, MAS a dalších regionálních uskupení. Koncepční řízení rozvoje musí být také v souladu s územně plánovací dokumentací.

Zpřesnění aktivity:

- Posílení a zkvalitnění strategického a projektového řízení ve veřejné správě
- Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje

Zkvalitnění veřejné správy

Zdůvodnění aktivity:

Zkvalitnění veřejné správy je dlouhodobý proces založený na hledání a realizaci způsobů, jak zefektivnit správní procesy, předávat potřebné informace a komunikovat se zpětnou vazbou se všemi zainteresovanými subjekty. Hlavními nástroji jsou zejména moderní nástroje řízení a informační technologie, rozhodující zůstává kvalita lidských zdrojů. Tento proces „sebezdokonalování“ veřejné správy, vzhledem ke správní podřízenosti všech ostatních subjektů, výrazně ovlivňuje soukromý sektor i občanskou společnost. Z hlediska dostupnosti veřejné správy pro občany je důležitá spolupráce mezi obcemi i v rámci výkonu přenesené působnosti (viz § 66a zákona č. 128/2000 Sb., o obcích).

Zpřesnění aktivity:

- Zvyšovat efektivitu, transparentnost a důvěryhodnost veřejné správy prostřednictvím rozvoje informačních a komunikačních systémů